

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการตกแต่งสถานที่นับเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ในปัจจุบันมีการใช้ไม้ดอกและไม้ประดับในชีวิตประจำวันมากขึ้น จะเห็นได้ว่าการปลูกไม้ดอกและไม้ประดับบริเวณบ้านพักอาศัย สถานที่ราชการ ห้างร้านและอาคารต่างๆ มีมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อความสดชื่น ความเพลิดเพลิน และเป็นสง่าราศีแก่สถานที่

ในอดีตที่ผ่านมา ยังไม่มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อตกแต่งอาคารสถานที่มากนัก จะมีเพียงแต่ในเขตวัง สถานที่ราชการ และอาคารที่พักอาศัยของผู้มีฐานะร่ำรวยเท่านั้น ต่อมาเมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเจริญขึ้น การคมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น การตกแต่งสถานที่ด้วยไม้ดอกไม้ประดับจึงได้รับความนิยมไปด้วย เมื่อมีการใช้ไม้ดอกไม้ประดับในการตกแต่งสถานที่มากขึ้นจึงมีผู้ทำการเพาะขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้าขาย นอกจากนี้ยังมีการนำพันธุ์ไม้จากต่างประเทศเข้ามาขยายพันธุ์ในประเทศไทยด้วย ประกอบกับสภาพอากาศในประเทศไทยเหมาะสมกับการปลูกพันธุ์ไม้ได้ตลอดปีจึงสามารถเพาะขยายพันธุ์ไม้แปลกจากต่างประเทศได้ดี เมื่อมีผู้ต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากขึ้น จึงมีการก่อตั้งตลาดการค้าพันธุ์ไม้ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งนับวันธุรกิจการผลิตไม้ดอกไม้ประดับยิ่งเจริญขึ้นและขยายกิจการออกไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้านจัดสรรที่มีมากในปัจจุบัน

ในระยะกว่า 10 ปีที่ผ่านมา จังหวัดในภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง มีการสนับสนุนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้ามากขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศที่ดี เหมาะแก่การปลูกและเพาะขยายพันธุ์ไม้แปลกจากต่างประเทศ จึงมีความได้เปรียบมากกว่าจังหวัดในภาคกลางและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการสร้างหมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า สถานที่ท่องเที่ยว สนามกอล์ฟ และอาคารพาณิชย์มากมาย ซึ่งสถานที่เหล่านี้มีความต้องการไม้ดอกไม้ประดับจำนวนมากมาประดับสถานที่

การผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรรายย่อย ที่แสวงหาแนวทางในการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการผลิตไม้ผลและพืชผักที่นับวันยิ่งประสบปัญหามากขึ้น การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างอาชีพใหม่ให้แก่ตนเองและครอบครัว แต่ในการทำอาชีพผลิตไม้ดอกไม้ประดับในประเทศไทยยังถือว่าอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้นบางครั้งในการประกอบอาชีพนี้ก็จะประสบปัญหาอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาถึงสภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการ

ประกอบอาชีพชนิดนี้อยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพการผลิต ปัญหาของเกษตรกร อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ทำอาชีพผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางทำการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถาง และสภาพแวดล้อมทั่วไปของพื้นที่ทำการผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางในจังหวัดเชียงใหม่
2. ศึกษาสภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางของเกษตรกร
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องและความต้องการที่ชัดเจนของเกษตรกรผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางและเพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้มีรายได้อย่างต่อเนื่องและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษการผลิตไม้ดอกไม้ประดับของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ที่ปลูกขายในลักษณะไม้กระถาง ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถาง ดังต่อไปนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของพื้นที่ทำการเกษตร ได้แก่
  - ขนาดพื้นที่
  - ทำเลที่ตั้ง
  - ความอุดมสมบูรณ์
  - สภาพอากาศ
2. ปัจจัยด้านการผลิต
  - แหล่งเงินทุน

- แหล่งต้นตอพันธุ์ไม้
  - การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
  - ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ
  - จำนวนลูกจ้างและอัตราจ้าง
  - ต้นทุนและผลกำไร
  - รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. ปัจจัยด้านการตลาด
    - ตลาดรองรับผลผลิต
    - ระยะทางในการขนส่ง
  4. ปัญหาของกลุ่มเกษตรกร
  5. แนวทางการแก้ไขปัญหากลุ่มเกษตรกร

นิยามศัพท์

การผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถาง หมายถึง การผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางของเกษตรกรเพื่อการค้าขายโดยเริ่มจากการหาพันธุ์ไม้หรือเมล็ดพันธุ์ มาทำการเพาะปลูก ดูแล จนกระทั่งต้น ไม้ นั้น สมบูรณ์แข็งแรง จึงทำการส่งออกสู่ตลาด มิใช่การซื้อมาและขายไปแต่อาจเป็นการซื้อพันธุ์ไม้ต้นเล็กที่ยังไม่สมบูรณ์พร้อมออกสู่ตลาด มาบำรุงให้สวยงามแล้วจึงนำออกสู่ตลาดเพื่อขาย

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถาง หรือทั้งไม้ดอกไม้ประดับกระถางเพื่อการค้าและขยายพันธุ์

กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง การรวมตัวของเกษตรกรเป็นกลุ่มเพื่อมีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง และเป็นจุดศูนย์กลางในการติดต่อข่าวสารต่างๆ ตลอดจนมีการนัดประชุม และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาของเกษตรกร หมายถึง ปัญหาที่เกษตรกรผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับกระถางประสบในขณะที่ทำการประกอบอาชีพผลิตไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ปัญหาด้านการเงิน การลงทุน พื้นที่ในการผลิต ภัยธรรมชาติ ตลาดรองรับ เป็นต้น

ไม้ดอกไม้ประดับกระถาง หมายถึง ไม้ดอกไม้ประดับที่ทำกรปลูกเลี้ยง เพาะขยายพันธุ์ในกระถาง มิใช่ไม้ดอกไม้ประดับที่ทำกรขุดจากดินขึ้นมาใส่กระถางเพื่อความสวยงามหรือเพื่อความสะดวกในการขนส่ง